

Švýcarsko se loučí s neutralitou

 infokurýr.cz/n/2023/05/31/svycarsko-se-louci-s-neutralitou

kurýr

31. května 2023

Švýcarsko opustilo svou staletou tradici neutrality tím, že se připojilo k sankcím proti západnímu Rusku. Švýcarská vláda popírá, že by opustila kurz neutrality.

Mělo by být obecně pochopitelné, že účast na sankcích proti Rusku, které porušují mezinárodní právo, nelze slučovat se statusem neutrální země. Je třeba připomenout, že podle Charty OSN má právo uvalovat ekonomické sankce na státy pouze Rada bezpečnosti OSN. Jakékoli sankce neuvalené Radou bezpečnosti OSN jsou v rozporu s mezinárodním právem.

Od té doby, co se Švýcarsko připojilo k sankcím EU vůči Rusku, Švýcarsko také porušilo mezinárodní právo a přirozeně se tak stalo stranou konfliktu v boji Západu vedeného USA proti Rusku. V Rusku – a mimo západní svět – panuje v této otázce jednomyslnost.

Navzdory tomu švýcarská vláda tvrdí, že Švýcarsko se tím nevzdalo svého statusu neutrality. Tito členové vlády si očividně myslí, že Švýčari jsou docela hloupí, když dělají taková prohlášení s ohledem na jejich zjevně ne neutrální politiku.

Ruská tisková agentura TASS zveřejnila na toto téma velmi zajímavou analýzu , o kterou bych se s vámi rád podělil, protože německá média se tohoto tématu ani nedotýkají. A možná je článek zajímavý i pro jednoho či druhého Švýcara.

Začátek překladu:

„Kapulace pod tlakem USA“: Švýcarská neutralita podle Saltykova-Schedrina

Konstantin Pribytkov, vedoucí kanceláře TASS Švýcarsko, o vyhlídkách na reexport zbraní a co s tím má společného vyřazení 25 tanků Leopard 2

Zdá se, že v době turbulentních světových změn a geopolitických nepokojů, spojených také s událostmi na Ukrajině, chce Švýcarsko získat kapitál i neutralitu v souladu s životním vzorcem, který popsal klasický ruský spisovatel Michail Saltykov-Shtchedrin. „Kapitál“ znamená udržování ziskových vztahů s klíčovými obchodními a ekonomickými partnery – EU a USA. Bohužel EU a USA, které vojensky i politicky stály pevně na straně kyjevského režimu, reagovaly s neskrytým rozhořčením na Bernovy pokusy zavázat se alespoň k základním principům neutrality, které zakazují prodej zbraní oběma stranám konfliktu.

Švýcarsko, navzdory tlaku, který na něj vyvíjejí jeho partneři v západním táboře, se zjevně nechce veřejně vzdát neutrality, protože zachránilo alpskou republiku před válkou po více než dvě století, usnadnilo tok kapitálu a zajistilo, že byla důležitou mezinárodní platforma pro vyjednávání a mediaci při řešení konfliktů ve 20. a na počátku 21. století. Není náhodou, že v Ženevě sídlí centrum Organizace spojených národů a některé její specializované agentury, včetně Světové zdravotnické organizace (WHO) a Mezinárodní organizace práce (ILO).

Faktem ale je, že svůj největší hřích z hlediska neutrality už Švýcarsko spáchalo tím, že se přidalo k západním zemím v sankcích proti Rusku vyhlášených v souvislosti s ruskou vojenskou operací na Ukrajině. Podporuje všechny restriktivní balíčky EU. Tvrzení úředníka Bernu, že je respektován neutrální status země, už v Moskvě nejsou důvěryhodná. Švýcarsko na druhé straně nadále trvá na tom, že jeho kroky v ukrajinské krizi jsou slučitelné s jeho neutrálním statutem. Aby Bern tuto tezi ospravedlnil, musí pravidelně dokazovat, že se jeho politika liší od politiky zbytku kolektivního Západu, který vyzbrojuje režim v Kyjevě. Vládní zpráva o zahraniční politice zveřejněná 1. února zdůraznila: „Švýcarsko připomnělo státům, které jsou pro rozsáhlé vyloučení Ruska z mezinárodních organizací, že účast Ruska má v určitých situacích také výhody. Bylo také poukázáno na to, že „Švýcarsko pokračuje v selektivním dialogu s Ruskem, například o mandátu Švýcarska v Radě bezpečnosti OSN“.

Švýcarská federální rada 10. března připomněla, že zákaz reexportu zbraní švýcarské výroby vychází jednak z federálního zákona o válečném materiálu a jednak z neutrality státu, jeho tradice humanitární pomoci, její závazek vůči Ženevským úmluvám a její mezinárodní praxe mírového zprostředkování.

Vyřazení z provozu a prodej

Pokus sedět na dvou židlích se pro Berna vyvinul v zahraničněpolitickou křeč a rozpor. Na jedné straně byla švýcarská vláda obezřetná, když odmítla dát Německu, Dánsku a Španělsku zelenou k reexportu švýcarských zbraní do Kyjeva, a na druhé straně pouze 24. května dala souhlas k vyřazení z provozu 25. Tanky Leopard 2 oznámeny k pozdějšímu prodeji do Německa. Ministryně obrany, ochrany a sportu Viola Amherd bude tuto pozici „obhajovat“ při slyšení na nadcházející letní schůzi parlamentu, jak oznámila vláda. Spolková rada prohlásila, že dá pokyn ministerstvu obrany „prozkoumat jakoukoli žádost o vývoz

Přestože Berlín ujistil Švýcarsko, že tyto tanky nebudou na Ukrajinu dodány, mnoho politiků a pozorovatelů ve Švýcarsku nepochybuje o tom, že se jedná o takzvaný zásobovací kruh, založený na principu „prodám vám a vy pošlete už své do Kyjeva“. Švýcarská vláda zejména připomněla, že ještě v únoru tohoto roku dva členové německé vlády – Robert Habeck, ministr hospodářství a ochrany klimatu, a Boris Pistorius, ministr obrany – požádali Violu Amherd, aby „předala nepoužité tanky německé společnosti Rheinmetall, která je přiměla k dalšímu prodeji“. „Společnost přislíbila, že tanky nepřeveze na Ukrajinu, ale do Německa nebo jiných partnerů NATO nebo EU,

Švýcarská armáda má v současné době 134 Leopard-2, které byly modernizovány. Existuje také 96 Leopardů-2, které nebyly modernizovány a byly postupně vyřazeny.

Žádný konsenzus

Myslím si, že kdyby vláda a parlament byly plně sjednoceny na vizi neutrální země, tak by se o otázce tanků a reexportu zbraní nediskutovalo tak zuřivě jako nyní. Čtyři velké strany, které od konce 50. let vytvořily ve Švýcarsku vládní koalici, mají v parlamentu společnou většinu, a pokud se dohodnou na společném postoji, všechna rozhodnutí jsou předvídatelná. V otázce neutrality však existují velké rozdíly v názorech.

Největší politická síla v parlamentu, pravicová konzervativní Švýcarská lidová strana (SVP), prosazuje přísně neutrální kurs, a to i v ukrajinské krizi, a kritizuje zapojení země do západních sankcí proti Rusku. S pouhými dvěma ze sedmi ministerských postů ve vládě může strana dosáhnout přísné neutrality pouze celostátním referendem. SVP a její političtí spojenci sbírají podpisy pro takové hlasování od loňského listopadu. Iniciátoři navrhují přidat do federální ústavy článek 54a, který by zakotvil zákaz „nevojenských donucovacích opatření proti válčícím státům“ – tj. Bern nemohl uvalit sankce, které nebyly schváleny Radou bezpečnosti OSN. Pokud

navíc SVP vyhraje referendum, nemůže Švýcarská konfederace vstoupit do žádných vojenských a obranných aliancí, s výjimkou spolupráce s takovými aliancemi „v případě přímého vojenského útoku na Švýcarsko“. Například cesta do NATO by byla uzavřena, kdyby tomu tak nebylo.

SVP musí nasbírat 100 000 podpisů do 18 měsíců. „Věci jdou dobře, sběr podpisů postupuje,“ řekl mi Guy Mettan, známý švýcarský politik, novinář a spisovatel a poslanec ženevského kantonálního parlamentu za Švýcarskou lidovou stranu. „Máme ještě spoustu času a výsledek se určitě dostaví,“ zdůraznil s tím, že „v každém případě už to, že podpisy jsou sesbírány, je úspěch, pozitivní faktor“. „Jde o to, aby to Federální rada vzala v úvahu [ve svých akcích] a neposkytla argument pro iniciátory referenda,“ vysvětlil Mettan. Ukazuje se, že pouhý fakt sběru podpisů vládu varuje k opatrnosti a ukazuje, že se neutrality nevzdala.

Mettan věří, že Švýcarsko účastí na sankcích proti Rusku „se vzdalo neutrality, kterou pěstovalo 200 let“. „Došlo k bezpodmínečné kapitulaci Švýcarska pod tlakem USA, to vše kvůli švýcarským bankám a tlaku na ně vyvíjeného,“ řekl Mettan na přednášce 17. května v Lausanne v literárním klubu „The Living Book“. – Mohli jsme se chovat jinak, ale zachovali jsme se jako ostatní. Když západní země v roce 2014 uvalily první sankce na Rusko, Švýcarsko se k nim nepřipojilo, ale prohlásilo, že udělá vše pro to, aby „jeho území nebylo možné zneužít k obcházení sankcí“. „Ačkoli Švýcarsko v té době bylo nějakým způsobem spojeno se zeměmi, které sankce uvalily, ukázalo se přinejmenším politicky a diplomaticky nezávislé, alespoň na papíře,“ řekl politik. „Nyní jsme v neuvěřitelné situaci, kdy Švýcarsko zvažuje konfiskaci [ruských aktiv blokových v zemi], přestože soukromé vlastnictví je chráněno švýcarskou ústavou,“ vysvětlil. „Je velmi politováníhodné, že Švýcarsko obětovalo svou tradici poskytování služeb státního usmíření v konfliktech,“ zdůraznil Mettan. A dodal: „Švýcarsko se vzdalo své role prostředníka v

konfliktech a nyní je nahrazeno Tureckem, Čínou, Izraelem, Brazílií a dalšími zeměmi.“ že Švýcaři velmi lpí na konceptu neutrality,“ uzavřel.

Volby jsou za dveřmi

S přípravami na podzimní parlamentní volby získalo téma neutrality v domácí politické debatě ve Švýcarsku zvláštní význam. Podle průzkumů je většina občanů pro zachování neutrality, která je jedním ze základních kamenů společnosti. Průzkum „Security – 2023“ švýcarského federálního technologického institutu v Curychu ukázal, že 91 procent dotázaných bylo pro zachování neutrality. Žádná strana závislá na hlasech si proto nemůže dovolit podniknout kroky, které by mohly být interpretovány jako ochota oslabit svou politiku neutrality.

V této souvislosti vyvolalo ostrou reakci SVP prohlášení vlády z 24. května o vyřazení a prodeji tanků Leopard 2 Německu podle očekávání. Spolková rada oslabuje obranné schopnosti Švýcarska a pošlapává neutralitu naší země,“ stojí v prohlášení zveřejněném na webu strany. „Tato kruhová výměna [tanků] porušuje tabu: Švýcarsko dodává válečnému protivníkovi nejmodernější těžké zbraně,“ píše se v dokumentu. „To ještě více podkope neutralitu Švýcarska. Je jasné, že většina v Bundesratu již není schopna prosazovat skutečnou politiku neutrality.“

Podle zpravodajského portálu Swissinfo se v roce 2023 oficiálně k rozhodnutí o tancích mezi členy vlády vyjádřil pouze Alain Berset, prezident Konfederace a představitel sociálně demokratické strany. Na otázku, zda prodej Leoparda Německu znamená, že Bundesrat liberalizuje svou politiku neutrality, odpověděl: „Ne“. „V dobách, jako jsou tyto, se Spolková rada musí držet své předchozí linie. Stále musíme zůstat v klidu, a to děláme,“ řekl spolkový prezident, čímž dal jasně najevo, že otázka schválení reexportu zbraní do Kyjeva stále není předmětem debaty.

Maja Riniker, členka Národní rady Svobodné demokratické strany, která je součástí vládní koalice, však poukázala na souvislost mezi rozhodnutím vlády o tancích a podporou Švýcarska Ukrajině. Přivítala rozhodnutí Federální rady a v televizním rozhovoru uvedla, že Ukrajina si může být jistá nepřímou vojenskou podporou. Toto prohlášení jasně ukazuje, že švýcarští politici na federální úrovni vidí prodej tanků Německu jako vojenskou pomoc, byť nepřímou, kyjevskému režimu. Jak Swissinfo poznamenává v komentáři, rozhodnutí vlády o tancích „je důležitým signálem pro evropské země

Manévr, manévr...

Podle mého názoru statistiky zveřejněné v nedělních novinách 21. května ukazují, že Švýcarsko má navzdory své neutralitě mnoho příležitostí podpořit vojenské úsilí Kyjeva. V prvním čtvrtletí roku 2023 vyvezlo Švýcarsko na Ukrajinu zboží dvojího užití v hodnotě 4,5 milionu CHF (které lze použít ve vojenských i civilních oblastech), což je výrazně více než objem zásilek ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 – 2,7 milionu franků. Tyto dodávky v hodnotě 2 milionů švýcarských franků zahrnovaly obráběcí stroje a zařízení pro řezání laserem, šifrovací technologii a dieselové generátory. Vývoz zahrnoval i zařízení na odminování v hodnotě 600 000 franků. Zároveň klesly dodávky zboží dvojího užití do Ruska. V prvním čtvrtletí roku 2023 činil vývoz pouze 190 000 franků. „Důvodem rozdílu je, že zásilky zboží dvojího užití do Ruska byly sankcionovány, ale ne na Ukrajinu,“ vysvětlil nedělník a dodal, že tento rozdíl „vyvolal kritiku ze strany některých švýcarských politiků, kteří tvrdí, že podle švýcarské neutrality podle norem by se mělo se všemi válčícími stranami zacházet stejně.“ Ze zboží dvojího užití odeslaného do Ruska v prvním čtvrtletí byly podle zprávy odeslány pouze náhradní díly pro železniční dopravu.

Švýcarský vojensko-průmyslový komplex prosazuje flexibilní neutralitu vývozu zbraní, jak nedávno uvedla Brigitte Beck, generální ředitelka státního zbrojního holdingu RUAG MRO Holding. Jak píše

„Neue Zürcher Zeitung am Sonntag“, Beck zastával názor, že zboží dvojího užití je vždy spojeno s riziky, protože takové produkty lze použít i pro vojenské účely. „Pokud by například NATO přímo zasáhlo do konfliktu a my už kvůli naší neutralitě nemohli zásobovat alianci vojenskými produkty, hodně by mě to znepokojovalo,“ řekla. Tyto výroky kritizovali pravicoví politici, kteří je považovali za neslučitelné s oficiální vládní politikou – zejména ministr hospodářství Guy Parmelin, který SVP ve vládě zastupuje, to bylo zamítnuto. Becková ze své strany dodala, že v tomto případě vyjadřuje svůj osobní názor.

Na pozadí vnitropolitické debaty o neutralitě s ohledem na nadcházející volby posiluje Bern své vazby s NATO. Švýcarsko a Severoatlantická aliance nedávno testovaly akustická a seismická průzkumná zařízení k detekci dronů a maskovaných odstřelovačů v městském prostředí. Podle Federálního úřadu pro nákup obrany (Armasuisse) studii provedli švýcarští experti a jejich kolegové z USA, Německa, Francie, Maďarska a České republiky na základně Walenstadt, kde vojenský tábor „simuluje zastavěné území“ prostředí a je proto ideální pro testování pro detekci nebezpečí v městských oblastech“. Armasuisse a NATO Department of Science and Technology „se konalo od 13. do 20. května poprvé provedla společný výzkumný experiment ve Švýcarsku,“ píše se ve zprávě. Zejména by měla být prozkoumána „účinnost metod akustického a seismického měření pro lokalizaci odstřelovačů ze zálohy, výbuchů a pro detekci dronů“. Cílem bylo „testovat různé technologie“.

Švýcarští experti a experti NATO identifikovali odstřelovače pomocí mikrofónů, videokamer a seismických senzorů a zároveň pomocí speciálních radiofrekvenčních zařízení pro vyhledávání dronů. Pro každou vyšetřovací metodu byly použity různé scénáře. Výsledky experimentu budou vyhodnoceny v následujících týdnech. Tisková zpráva také uvádí, že neutrální Švýcarsko se „účastní některých

výzkumných aktivit NATO“ v rámci Partnerství pro mír, což mu umožňuje „lépe vyhodnocovat technologický vývoj pro armádu a přispívat tak k bezpečnosti Švýcarska“.

Již 22. března vyjádřila švýcarská vláda zájem o rozšíření vztahů s NATO. Po konzultacích s generálním tajemníkem NATO Jensem Stoltenbergem v Bruselu ministryně obrany Viola Amherdová uvedla, že Bern chce zvýšit účast svých ozbrojených sil na cvičeních NATO, rozšířit interoperabilitu systémů velení a řízení a zvýšit účast ve specializovaných centrech NATO, zejména v této oblasti kybernetické obrany.

Thomas Röper

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST